Пам'ятаймо про Україну!

SVOBODA СВОБОДА

UKRAINIAN DAILY *УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК*

VOL. CIII. No. 34 JERSEY CITY and NEW YORK, WEDNESDAY, FEBRUARY 21, 1996 CENTS 75 ЦЕНТІВ ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК СЕРЕДА, 21-го ЛЮТОГО 1996 р. Ч. 34. РІК CIII

П'ЯТЬ ГЕНЕРАЛІВ ВИРІШИЛИ ЗРЕЗИҐНУВАТИ

Київ (Р. Р.). — У четвер, 5-го лютого, в газеті „Кієвскіє Вєдомості" появилося повідомлення, що вслід за резиґнацією начальника Генерального штабу Збройних Сил України Анатолія Лопати, Президентові України Леонідові Кучмі подали заяви на резиґнацію ще п'ять генералів: заступники начальника штабу генерал-лейтенант Геннадій Гурин і генерал-лейтенант Георгій Панкратов, начальник Головного оперативного управління генерал-лейтенант Анатолій Корнишко, начальник центрального командного пункту генерал-майор А. Яровий і асистент начальника штабу полковник Петро Коротченко.

Сконтактуватися з ними покищо не вдалося. А в Міністерстві Оборони начальник Управління справами генерал-майор Йосип Осійчук, якого міністер Валерій Шмаров якраз представив на звання генерал-лейтенанта, сказав, що йому відомо лише про рапорт генерала Корнишка. Інші за його словами, працюють, як і раніше. Окрім генерал-майора В. Васильєва, який незабаром їде до Москви як військовий аташе.

У тій же газеті з 16-го лютого повідомляється, що зайшли зміни і в керівництві Міністерства Внутрішніх Справ України. Генерал-лейтенанта Володимира Борисенка, який був командуючим внутрішніми військами МВС України, переведено на іншу працю. Тепер він буде старшим інспектором Національної Ґвардії і внутрішніх військ в Генеральній військовій індпекції при Президенті України. Стало відомо, що на недавній колеґії МВС генерала Борисенка гостро критикували за корупцію в армії, дизертирство, крадіжки тощо.

Л. Кучма звинуватив вчених у пасивності

Київ (УНІАР). — Представники гуманітарної та соціяльно-економічної науки є пасивні в державотворчих процесах, сказав 15-го лютого Леонід Кучма у доповіді на нараді науковців України, присвяченій реорганізації науки.

На думку Президента України, вчені суспільствознавці не тільки не опрацьовують об'єднану державну ідеологію, відсутність якої унеможливлює глибокі соціяльно-психологічні перетворення, а й не визначилися у своїй діяльності методологічно.

Л. Кучма вважає, що науку потрібно реформувати в п'ятьох напрямках: 1) визначити концептуально наукову та науково-технічну політику; 2) зформувати нову структуру наукових установ; 3) запровадити нові підходи до фінансування науки включно з комерціялізацією; 4) провести кадрові зміни та 5) інтеґрувати українську науку в світовий науковий простір.

Крім Президента, у нараді взяли участь прем'єр-міністер Євген Марчук і віцепрем'єр Іван Курас.

„Ґазпром" погрожує закрити ґаз

Москва (УНІАР). — Російське акціонерне товариство „Ґазпром" попередило телеграмою український Уряд про те, що воно може найближчим часом припинити постачання російського ґазу в Україну.

„Ми змушені вжити таких заходів через непродуманість нової стратегії ґазозабезпечення, ухваленої українським Урядом, яка привела до чергової кризи неплачення", — сказав С. Смірнов, начальник управління суспільних зв'язків „Ґазпрому".

За словами С. Смірнова, „Ґазпром" погодився цього року постачати в Україну 50 блн. кубічних метрів ґазу через оптових українських покупців, серед яких на частку фірми „Єдині енерґетичні системи" припадає 22.5 блн. кубічних метрів ґа-зу, акціонерного товариства закритого типу „Інтерґаз" — 7.8 блн., корпорацію Олґаз — 0.85 блн., фірму „Ітека" — 21.21 блн., ще 2.4 блн. кубічних метрів ґазу отримають підприємства Донецької области. „Укрґазпром", „Укрросґаз", „Укрзакордоннафтаґаз", підприємство „Мотор-Січ" і концерн „Правекс" отримають бли-зько 4.22 блн. кубічних мет-рів ґазу.

„З усіх названих фірм-посередників тільки акціонерне товариство 'Укрзакордоннафтаґаз' почало з січня цього року проводити розрахунки з російським акціонерним товариством „Ґазпром", — сказав С. Смірнов. — Проте навіть це акціонерне товариство сплатило не більше як 10.1 відсотків необхідної суми".

В. Ремезов, заступник голови правління „Ґазпрому", сказав, що Україна сьогодні є найбільшим боржником Росії за поставлені енерґоресурси. Станом на кінець січня 1996 року загальна заборгованість України за російські енерґоресурси склала 9,254.97 блн. рублів, з яких 172.3 блн. рублів припадає на нафту, 8,912 блн. рублів на природний ґаз і 1.07 блн. рублів на нафтопродукти.

С. Смірнов сказав, що подібні телеграми-попередження „Ґазпром" надсилав Білорусі, Молдові, Литві та Латвії, „проте найбільше занепокоєння викликає в нас ситуація з розрахунками з українськими оптовими покупцями".

Тепер у Москві відбуваються переговори української делеґації з керівництвом „Ґазпрому" у справі дальшого постачання ґазу в Україну та оплати за нього. Делеґація України у складі урядовців і керівників ґазових компаній прибула до Москви 15-го лютого.

В. Ремезов, заступник голови „Ґазпрому", сказав, що раніше постачання ґазу в Україну через одного посередника — „Укрґазпром" — була ефективнішою. Він висловив надію, що переговори закінчуться домовленням про повернення до старої практики. В іншому разі „Ґазпром" вимагатиме негайного сплачення заборгованости за період січень-лютий цього року. Якщо це не буде виконано, ґаз перестане надходити в Україну.

Представники амбасади України в Москві нічого не знали про ці переговори. Вони навіть не знали що „Ґазпром" надіслав телеграму-попередження Урядові України про можливе припинення постачання ґазу.

У ЛОНДОНІ ЗРОСТАЄ ДІЯЛЬНІСТЬ ТЕРОРИСТІВ

Лондон. — Як уже повідомлялося, десять днів тому бойовики Ірляндської республіканської армії порушили ними ж проголошене перемир'я, здійснивши вибух бомби у Докленді, столичному районі. У висліді вбито доє осіб і десятки поранено. Ще через декілька днів поліції вдалося завчасно знешкодити бомбу. І ось у понеділок, 19-го лютого, — новий вибух, на цей раз у двоповерховому міському автобусі.

Відповідальність за чергову терористичну акцію взяла на себе Ірляндська республіканська армія. У зв'язку з цим деякі політичні лідери Великобританії вимагають негайно заарештувати провідників ІРА. Під час зустрічі з журналістами з цього приводу прем'єр-міністер Джан Мейджор запевнив: „Ми не дозволимо, щоб терористи диктували нам умови, а парлямент танцював під їхню дудку". Однак разом з тим прем'р сказав, що англійський уряд та ірляндські представники продовжать курс на мирне врегулювання.

Берті Ейгерн, керівник партії Фіянна Файл, однієї з найбільших в Ірляндії, повідомив, що у найближчі дні матиме зустріч з Джеррі Адамсом, лідером політичного крила ІРА, і спробує його переконати відмовитися від насильства. „Повернення ІРА до методів терору є великим безглуздям",— сказав Б. Ейгерн.

Тим часом в інтерв'ю для ірляндського радіо „Ар-Ті-І" Дж. Адамс заявив, що мир не настане аж до того часу, поки уряд Великобританії не погодиться бути рівноправним партнером Шин Фейн на переговорах щодо Олстеру.

Англійський мінстер у справах Північної Ірляндії Патрік Мегю повідомив, що протестанти масово звертаються до уряду країни, пропонуючи припинити будь-які стосунки з ірляндськими католиками.

Рух вимагає резиґнації посадника Києва

Київ. — Київська організація Народного Руху України вирішила ініціювати процес усунення київського посадника Л. Косаківського.

Останнім часом у київських газетах, найбільше у „Вечірньому Києві", друкувалося багато викривальних матеріялів щодо господарювання голови Київської Міської Ради. Л. Косаківського звинувачують у порушенні конституційного договору та інших законів, а також у доведенні столичного господарства до катастрофічного стану.

У міліції викрадено 85 карних справ

Херсон. — У геническому відділі міліції на Херсонщині пропало 85 карних справ. Комісія, що прибула для розслідування, виявила, що вони зберігалися з порушенням правил. В кабінеті слідчого не було навіть сейфа.

На поширеному засіданні колеґії Міністерства Юстиції заступник голови Верховного Суду Володимир Стефанюк порушив питання про необхідність створення судової міліції, оскільки карні справи часто викрадають і в судах. Крім того, злочинні структури часто тероризують свідків, нападають на суддів і все це залишається безкарним.

Ю. Щербак мав зустріч з конґресменом

Вашінґтон (Амбасада України). — 7-го лютого амбасадор України в ЗСА Юрій Щербак зустрівся з впливовим конґресменом від Республіканської партії, членом Комісії закордонних справ в Палаті Репрезентантів Дейвидом Фандербирком з Північної Каролайни.

На початку зустрічі Д. Фандербирк жартома зазначив, що це „зустріч двох амбасадорів і одного конґресмена", оскільки сам він колишній амбасадор ЗСА в Румунії. Ю. Щербак виклав становище України з питань зміцнення европейської безпеки і можливого розширення НАТО. Він звернув увагу конґресмена на сьогоднішній стан українсько-румунських відносин і вручив йому заяву Міністерства Закордонних Справ України з цього питання. Ю. Щербак також висловив подяку конґресменові за його позитивне ставлення до проєкту резолюції щодо підтримки суверенітету і незалежности України, яка невдовзі має бути схвалена Конґресом ЗСА.

Велику увагу співрозмовники приділили розвиткові торговельних відносин України і ЗСА, зокрема з врахуванням економічних можливостей Північної Каролайни, де високо розвинені сільське господарство, тютюнова та фармокологічна промисловості. Д. Фандербирк запросив Ю. Щербака відвідати Північну Каролайну, яка хоче встановити зв'язки з одним із реґіонів України.

Члени Уряду України виступили у Вашінґтоні

Вашінґтон (Р. Л. Хомяк). — Економічні реформи в Україні діють і їхні показники добрі. Але Уряд України все ще незадоволений наслідками, а велика частина населення все ще не відчуває великих змін.

Таку картину виложили у Вашінґтоні високі урядові особи України: Роман Шпек, віцепрем'єр-міністер з питань економіки; Антін Бутейко, заступник міністра закордонних справ і депутат Верховної Ради та Юрій Єхануров, голова правління Фонду Державного Майна України — головний „бос" української приватизації. Усі вони члени урядової делеґації, яка прибула до Вашінґтону на переговори з американськими колеґами. Вони виступили перед урядово-бизнесовим естаблішментом столиці 15-го лютого у Центрі стратегічних і міжнародних студій на „круглому столі" Українсько-американського дорадчого комітету, який міститься в центрі. Учасники зустрічей цього комітету це урядовці, науковці, співробітники корпорацій, журналісти, юристи, які цікавляться розвитком подій в Україні.

Міністер Шпек звернув увагу на те, що економічні реформи в Україні тривають всього півтора року — від виступу Президента Леоніда Кучми у жовтні 1994 року з програмою фінансової стабілізації. З того часу — доводив Шпек — інфляція і ціни знизились, Уряд продав перші облігації, як засіб зниження бюджетного дефіциту, виробництво України також знизилось, але у передбачених межах, курс карбованця щодо твердих валют втримався, гроші почали повертатися з-за кордону в Україну і минулого року Україна почала обслуговувати зовнішні борги. Врешті у 1995 році, вперше від Великого голоду — підкреслив Шпек — Україна почала експортувати зерно, після того як Уряд зняв усі обмеження з сільсько-господарських експортів.

Він признав, що перед економікою України стоїть ще чимало проблем і кожний новий крок в її реформуванні стає важчим, але до відрадних явищ він зарахував те, що у 1995 році 40 відсотків доходу України надійшло з приватного сектора, а інфляція, яка торік сягала 181 відсоток, цього року знизилась до 34 відсотків.

Все таки настрій населення не найкращий. Більшість населення все ще не відчуває змін, признав віцепрем'єр і додав, що економічні реформи мають багато опонентів, зокрема в парляменті. Але він запевнив слухачів, що Уряд не піде на популістський шлях і що в нього є досить політичної волі вивести Україну з кризи, а для найбільш потребуючих громадян Уряд даватиме „адресну соціяльну допомогу".

Серед незадоволеного населення є пенсіонери, яких в Україні чимало — 28 відсотків, або 15.5 мільйонів осіб. Це, пояснив Шпек, наслідок того, що коли ще існував Совєтський Союз, в Україні поселялись пенсіонери з усіх республік, бо там їм було приємно жити. Пенсіонерам тяжко зрозуміти нову економіку, нові умови. Навіть батьки віцепрем'єра, яким вже понад 70 і які живучи в західній Україні, пам'ятають приватну власність під Польщею — не розуміють, що тепер діється на Україні, сказав він і до-дав, що частиною програми реформ Уряду також є намагання змінити совєтську ментальність населення.

Депутат і представник зовнішньополітичного відомства України А. Бутейко повторив становище України щодо поширення членства НАТО, себто що ніхто, в тому числі Росія, не повинен мати права вето, коли будь-яка країна бажає вступити до цього бльоку, але Украї-

(Закінчення на стор. 3)

Профспілки дбають про здоров'я дітей

Київ (УНІАР). — Президія Федерації Профспілок України 17-го лютого прийняла рішення провести у 1996-97 роках крайовий огляд праці профспілок і трудових колективів щодо кращої організації оздоровлення і відпочинку дітей та підлітків.

Огляд має на меті посилити увагу підприємств і установ до таких питань: збереження мережі дитячих оздоровчих закладів, а також зміцнення їхньої матеріяльно-технічної бази; встановлення пільг власникам оздоровчих таборів в оподаткуванні, публічному і торговельному обслуговуванні; додаткове фінансування оздоровчої праці з дітьми з місцевих бюджетів, від комерційних та благодійних організацій; охоплення оздоровчими і відпочинковими програмами більшого числа дітей з соціяльно незахищених сімей і дітей-сиріт.

Умови та порядок огляду, як також нагороди визначають місцеві професійні об'єднання. Для відзначення переможців Федерація Профспілок України встановила грошові премії.

В Україні

НА КОНТО ОЛІМПІЙЦІВ НАДХОДЯТЬ ПОЖЕРТВИ

КИЇВ. — Міністерство в справах молоді і спорту відкрило благодійне конто „Україна Олімпійська", на яке уже надійшло понад 15 трильйонів карбованців, що дорівнює приблизно 8 млн. дол. З них шість трильйонів карбованців уже витрачено на участь українських спортовців у міжнародних змаганнях. Серед найактивніших спонзорів є Ощадний Банк України, Національна рада телерадіомовлення, фірми, фонди і громадяни. Як відомо, влітку 1996 року українські спортовці виступлять на Олімпійських Іграх в Атланті, ЗСА, вперше репрезентуючи незалежну Україну.

РЕДАКТОР „ФІНАНСОВОЇ УКРАЇНИ" ЗА ҐРАТАМИ

КИЇВ. — Редактора газети „Фінансова Україна" Сергія Ночевкіна взято під охорону після того, як він кілька разів зіґнорував виклик до прокуратури. Проти нього порушено карну справу за ст. 48 частина 2, у якій ідеться про приховування доходів від оподаткування. В камері Ночевкін кілька разів скаржився на серце і йому викликали швидку лікарську допомогу, але лікарі ніякої загрози його життю не виявили.

ЧЕРЕЗ 10 РОКІВ КРИВОРІЖЖЯ СТАНЕ БЕЗЛЮДНИМ

КРИВИЙ РІГ. — Тут відбувся міжнародний семінар журналістів, які пишуть на екологічні теми. Заступник директора з наукової праці Криворізького науково-дослідного інституту гігієни праці і професійних захворювань Василь Гапон повідомив, що від 1989 до 1994 року на Дніпропетровщині приріст населення зменшився в 15 разів. Якщо так буде і далі, то через 10 років уже не буде кого аґітувати за поліпшення екологічної ситуації, сказав В. Гапон.

ДЛЯ ЛІКВІДАЦІЇ ЗСУВУ В КРИМУ ВИДІЛЕНО ДОПОМОГУ

СИМФЕРОПІЛЬ. — Уряд Автономної Республіки Крим отримав 50 блн. карбованців, виділених із резервного фонду Кабінетом Міністрів України. Гроші призначено для виконання заходів з метою ліквідації зсуву на 33-34-му кілометрах автомобільної дороги Симферопіль–Ялта.

РОЗПОЧАЛОСЯ ВИСЕЛЕННЯ ІЗ ЗОНИ ЗСУВУ В ЧЕРНІВЦЯХ

ЧЕРНІВЦІ. — Тут з одного будинку в активній зоні зсуву розпочалося виселення людей. Голова міського виконавчого комітету Микола Федорук назвав ситуацію катастрофічною, оскільки швидкість зсуву ґрунту зросла у десять разів. В інших будинках, розташованих у зоні зсуву, доручено зробити перепис населення на випадок необхідности евакуації. Фахівці вважають, що загрозливої несподіванки слід чекати навесні під час відлиги.

ВЗЯЛИСЯ ЗА ПРОКУРОРІВ

ІВАНО-ФРАНКІВСЬКЕ. — Комісія Верховної Ради України з питань боротьби зі злочинністю провела в місті виїзне засідання. В результаті перевірки комісія вирішила звернутися з поданням до Генеральної прокуратури з приводу недіяльности обласного прокурора та його заступників. У висновках комісії зазначено, що „не займають чіткого становища" в боротьбі зі злочинністю також обласне управління МБС, СБУ і місцеві ради та адміністрації.

СТВОРИВСЯ НОВИЙ МИСТЕЦЬКИЙ КЛЮБ

КИЇВ. — Міжнародний Арт-клюб „Меркатор", заснований мистецькою аґенцією „Територія А" та підприємством „Меркатор-Либідь",провів свою третю акцію — презентацію 30 праць найцікавіших художників на склі Романа і Галини Якубишиних, Оксани Романів, Ярослава Даниліва, Андрія Хомика, Ігоря Віршука, Ігоря та Елеонори Білінських, які поєднують українські традиція з фантастичними мотивами, кубизмом і футиризмом. Тут виступив також композитор та поет з Японії Казуо Накаї, який цікавиться Україною і вивчає музичний фолкльор у Київському інституті культури. К. Накаї виконав українські народні пісні.

УРП ВИСТУПАЄ ЗА ҐАРАНТІЮ УНІТАРНОСТИ УКРАЇНИ

КИЇВ. — Республіканська Партія України вважає за необхідне, щоб нова конституція України містила становище щодо ґарантій унітарности української держави, економічних прав і свобід особи, принципу прямого виборчого права. Провід УРП наголошує також на необхідності конституційної ґарантії президентсько-парляментарної форми правління та державного статусу української мови.

В АМЕРИЦІ

МИНУЛОГО ЧЕТВЕРГА, 15-го лотого, президент Билл Клінтон і віцепрезидент Ел Ґор відвідали публічну школу ім. Христофера Колюмбуса в Юніон Сиґі, Н. Дж. Ці відвідини мали на меті підкреслити важливість технології, в цьому випадку комп'ютерів, у застосуванні навчання поодиноких предметів, зокрема у тій школі, яка ще так недавно була на списку одної з найгірших, а тепер втішається дуже доброю академічною репутацією. Одначе аналітики твердять, що ця поїздка та її програма виглядали більше на передвиборчу кампанію у двох стейтах, Ню Джерзі та Ню Йорку, які є конечними для успіху Б. Клінтона.

НАЙНОВІШІ ДОСЛІДИ Крайового центру контролі та запобіганъ хворіб, вказують на те, що незважаючи на посилення зусиль зі сторони стейтів і торговельної індустрії не давати можливости доступу підліткам до набуття тютюнових виробів, немає великого успіху. Бо базуючись таки на твердженнях тих же самих підлітків віком 12-18 років, їм у 1993 році було куди легше купити тютюнові вироби, як у 1989 році. Хоча в усіх стейтах існує закон про заборону продавати підліткам сиґарети, тютюн і інші вироби, то мало хто з продавців їх застосовує. У результаті значний зріст курящих підлітків.

У СВІТІ

В ІНТЕРВ'Ю для мадярських засобів масової інформації президент Польщі Алєксандр Кваснєвський висловився щодо проблеми збільшення кількости членів НАТО і наставлення до цього питання Росії. На думку А. Кваснєвського, „Москва виступає не проти збільшлення НАТО, а проти самого існування цього оборонного союзу, бо вважає його антиросійською організацією, пережитком часів холодної війни". Польський президент припускає, що якби вдалося переконати росіян, що це не так, то Москва не перешкоджала б розвиткові НАТО за рахунок прийняття до нього країн Східньої Европи, колишніх членів комуністичного Варшавського пакту.

ДАНІЯ СТАНЕ однією з тих країн, де відбуватимуть покарання військові ззлочинці з колишньої Юґославії, засуджені Міжнародним трибуналом. В офіційному повідомленні данський міністер юстиції Бйорн Вест підтвердив, що національні закони дозволяють перевести у данські тюрми частину військових злочинців після винесення їм вироку у Ґаазі. Крім Данії, на прохання ООН сприяти виконанню рішень Міжнародного трибуналу позитивно відгукнулися ще декілька країн, серед них скандинавські держави, Італія і Пакістан.

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

FOUNDED 1893

Svoboda (ISSN 0274-6964) is published daily except Sundays, Mondays and holidays by the Ukrainian National Association, Inc. at 30 Montgomery Street, Jersey City, NJ 07302.

Svoboda: (201) 434-0237 UNA: (201) 451-2200

Передплата на рік $100.00, на півроку-$60.00. Для членів УНСоюзу $75.00 річно, на півроку-$40. За кожну зміну адреси-$1.00. Чеки і "money orders" виставляти на "Svoboda".

Статті і дописи підписані авторами, не мусять відповідати поглядам Редакції. Редакція застерігає собі право в потребі виправляти і скорочувати надіслані матеріали.

Головний редактор: Зенон Снилик

Second Class Postage paid at Jersey City, NJ

Застаріла політика

У цьому політично-стратегічному 1996 виборчому році в ЗСА, на сторінках газет, журналів та інших видань появляються всілякі роздуми про політичні плятформи окремих кандидатів і реакції виборців на них. У цьому нічого дивного, бо кожний знає, що коли в ЗСА відбуваються президентські вибори, то інші справи відходять на другорядний плян. Тому й таким небуденним стало те, що серед усіх цих поглядів, дискусій та прогноз появляються також думки про загальну політику ЗСА щодо інших країн.

У цьому випадку це є твердження багатьох американських вчених, політологів і дипломатів про те, що Уряд ЗСА вже кілька років підряд застосовує до Росії неправильну політику, тісно пов'язану з особою Боріса Єльцина, та небажаних економічних порад. Разом з тим дискутується такі наявні речі про те, що коли ця політика була відповідною та вистачаючою для Росії відразу після розпаду Союзу Совєтських Соціялістичних Республік ,то це не означає, що вона є правильною у 1996 році. Навпаки, є багато прикладів, що таке ставлення ЗСА не приносить користи ані Росії, ані намаганням ЗСА переконати її у правильності демократичної системи чи ринкової форми економіки. Взяти хоча б недавні зміни, введені президентом Б. Єльцином у його кабінеті міністрів, де він позвільняв усіх тих, які були пропагаторами економічних реформ чи політичної стабільности. Б. Єльцин у цьому випадку керувався збереженням свого власного політичного я, зокрема, коли побачив, що в грудневих виборах до Думи, російського парляменту, народ обрав тих кандидатів, які голосно виступали проти всяких економічних реформ і застосування дипломатичного полагодження конфліктів у політиці. Коли ж, реагуючи на зміни Б. Єльцина, речник Державного департаменту ЗСА Ніколас Бирнс прокоментував, що „конечним для Б. Єльцина є підтвердити основні принципи реформ уряду Росії", то це не тільки було не надто тактовним політичним ходом зі сторони Америки, але також і дуже шкідливим коментарем на рахунок Б.Єльцина, який намагається будь-якими засобами рятувати себе перед народом. А цей народ уважає, що він, їхній президент, дозволяє Америці поводитися з Росією в такий понижуючий спосіб — згірдливих наказуючих коментарів. Такі висновки підсилюють серед народу Росії також і політики типу Жириновського, Лебедя чи Руцкого, при цьому відповідно коментуючи, що ЗСА роблять це зумисне, бо це є головною метою їхньої політики, щоб принизити й тим послабити Росію. У результаті — цілковита ненависть пересічного росіянина до Америки і всього американського, а з тим і до тих російських політиків, які мають будь-що до діла з Америкою.

На все, навіть у політиці, є відповідні форми, щоб полагоджувати спірні питання економічно-політичного характеру, але коментарі Державного департаменту, зокрема щодо Росії, ніяк не вміщуються у прийняту форму. Напевно справу економіки та вимог ринкових реформ куди краще міг би полагодити Міжнародний валютний фонд, коли представить Росії вимоги, за якими могтимуть виділити Росії бажані кредити. Коли ж мова про бажані висліди політичних змін, то це завжди можна полагодити особистими зустрічами на вершинному рівні, зокрема, коли хочеться зробити відповідний тиск на Росію щодо дотримування угод ядерного роззброєння та визнання територіяльних кордонів незалежних сусідніх держав, зокрема Прибалтійських країн і України.

Сьогодні навіть росіяни свідомі того, що коли не застосують відповідних економічних реформ, то пошкодять тільки собі, але це виключно їхня справа. Одначе коли своєю поведінкою Росія порушує міжнародні правила, то це може шкодити іншим, а тоді воно стає проблемою всіх країн. Ніхто не сперечається в тому, що мета американської політики стосовно Росії не змінилася від початку: демократична багата Росія — рівноправний член міжнародної спільноти. Одначе підхід до неї мусить бути змінений, бо в іншому випадку це не тільки може принести небажані наслідки, а й шкоду державним інтересам ЗСА.

Автори книжок і видавництва, які бажають, щоб про їхні книжкові видання були в щоденнику поміщені бібліографічні нотатки, вістки й огляди, повинні прислати до редакції „Свободи"разом з двома примірниками даного твору також і адресу, де таку публікацію можна набути, та її ціну.

Михайло Шпонтак

ОБМАНЮВАТИ СВІТ СТАЄ ВАЖЧЕ

У статті „Молодший партнер? Ніколи" („Ню Йорк Таймс" з 1-го лютого 1996 року) Ґеннадій Зюґанов, голова Комуністичної партії Російської Федерації, бундючно наголошує, що нова комуністична Росія буде домагатися „рівности і стійкости" з Америкою. Автор твердить, що під керівництвом комуністів Росія відродить свою потужність у світі та буде змагатися до відновлення Союзу колишніх „совєтських народів". Новий Союз постане на основі „добровільної спілки", бо це є історична необхідність, продиктована потребами Росії і всесвітньої безпеки. От і маєш, Росія хоче диктувати безпеку плянети, хоч нова імперія „відкидає світову революцію", але й вважає „новий світовий лад" Заходу іноземним щодо інтересів Росії.

Автор продовжує, що пріоритетом комуністичної Росії буде відновити й відстояти тяглість зовнішньої політики передреволюційної Росії і Совєтського Союзу. Він пригадує читачам, що Совєтський Союз і Росія — це те саме, а відновлена російська надпотуга поверне її унікальну ролю як „стрижень і вісь" Евроазійського континентального бльоку, а в результаті — ця роля рівноваги між Сходом і Заходом. Тут же новий генсек виступає проти міжнародних наддержавних структур, як, наприклад, НАТО, що вмішується у внутрішні справи інших держав-нечленів організації. Ґеннадій Зюґанов відстоює загальноприйняте російське становище проти поширення НАТО на схід до кордонів Росії і твердить, що мироносна участь НАТО в колишній Юґославії — це перший крок до реалізації небезпечних плянів Заходу в центрально-східній Европі. Виглядає, що амбіції товариша Зюґанова нескромні — реставрування совєтсько-російської імперії і заборона поширення НАТО — оборонної парасолі — на схід.

Тут варто пригадати читачам, що участь ЗСА через НАТО в мироносній і державотворчій місії в Боснії-Герцеґовині є допоміжна й конструктивна як фактор миру і стабільности в реґіоні, імперативний і для закріплення відновленої незалежної суверенної української держави.

Після статті Ґ. Зюґанова в „Ню Йорк Таймсі" він разом з іншими представниками Росії взяв участь у міжнародній економічно-політичній щорічній конференції провідних промисловців і політичних мужів у Давосі, Швайцарія. На конференції Ґ. Зюґанов з усмішкою приманював західніх плутократів з їхнім капіталом для інвестицій в новій Росії. Як інформує преса, Зюґанов навіть „ґарантує" західнім капіталістам охорону їхніх інвестицій у відновленій комуністичній Росії, якщо приватні підприємства „добре працюватимуть під вмілим керівництвом". Однак він відмовився відповісти на запитання, чи підтримає ратифікацію договору „Старт II" між ЗСА і Росією у справі обмеження ядерно-стратегічного арсеналу.

Ґ. Зюґанов скаржиться, що в його країні тепер при владі мафія та продажна бюрократія. Він вірить в господарську ситему керованого ринку з різними родами власности — державної, колективної, часткової і приватної в новій комуністичній Росії. Західні інвестори нарікають на економічно-податкові непорядки і погрожують виходом зі своїми інвестиціями. На цьому міжнародному форумі голова КПРФ продовжує свою пісеньку про „добровільну" інтеґрацію колишніх совєтських республік. А відомий журналіст-політолог Вілліям Сафаєр у статті „Обережно — комунізм з усмішкою" („Ню Йорк Таймс", 5-го лютого ц. р.) запитує Ґ. Зюґанова, чи він дійсно вірить, що Україна добровільно приєднається до Росії. Новий генсек відповідає: „Ми не маємо претенсій щодо політичного суверенітету України. Саме життя визначить обличчя нової єдности". От і маєш, саме життя звелить! Чи це не є вершиною комуністично-російського обманства й перфідности? Ґ. Зюґанову можна відповісти, що російські марення щодо реставрації совєтсько-російської „імперії зла" догоряють на вулицях Ґрозного героїчної Чечні та в Таджикистані, де хоробрі таджики боронять свою країну і виганяють рештки „доблесної" армії обороняти кордони Росії з її боку.

На закінчення треба пригадати Зюґанову про вікове експансивно-брутальне минуле його отчого краю і тяглість цієї аґресії до сучасности, а така дійсність західніх інвесторів хіба не привабить.

Корнель Крупський

КНИЖКА ЕПОХАЛЬНОГО ЗНАЧЕННЯ

Маємо на увазі книжку не з ділянки красного письменства, а з ділянки політичної науки, автором якої є колишній американський амбасадор у Москві Джек Ф. Метлак, який тепер є професором Колюмбійського університету в Ню Йорку.

Про ту книжку була стаття Євгена Кальмана у „Свободі" з 21-го грудня 1995 року під оригінальною назвою тої книжки „Autopsy on an Empire" („Автопсія однієї імперії"). Уважаємо, що велика праця проф. Метлака гідна навіть десятка статтей, в яких можна було б ширше охопити її зміст. Метлак, як ніхто інший з авторів про Совєтський Союз, надається для того, щоб провести автопсію тієї імперії і встановити причину її смерти, бо, як знаємо, ще недавно більшість совєтологів уважали ту імперію непоборною. Метлак, не так як більшість тих совєтологів, у своїх дослідах не потребував перекладачів, бо він прекрасно знає російську мову, а будучи добрим дипломатом, здобув пошану навіть серед тих, що керували совєтською імперією і дехто з них часом хотів почути опінію Метлака про їхні проблеми. Завдяки добрим відносинам з тими керівниками Метлак міг подорожувати та звідати більшість совєтських республік, а в розмовах з їхніми представниками довідувався про настрої населення. Недарма його дані про ті народи звучать, як взяті з об'єктивного довідника. Метлак дуже справедливо трактує бажання тих народів бути незалежними від Москви.

Описуючи процес „перестройки", яка врешті довела до розвалу Союзу, автор часто згадує Україну і те, яке відлуння мала та „перестройка" в цій важливій республіці колишнього Совєтського Союзу.

В книжці є розділи, в яких автор пише тільки про події, пов'язані з перебудовою в Україні і завершуються проголошенням спершу суверенности, відтак державної незалежности її в серпні 1991 року, а при кінці того ж року відбулися перші вибори Президента та дуже успішний референдум, яким народ України утвердив свою незалежність.

Останній розділ книжки про Україну автор закінчує думкою, що український народ в незалежній державі пройшов перших три роки важкої негоди та здав іспит демократії, і якщо український народ, каже Метлак, так дальше продовжуватиме своє стремління, то Україна збереже свою незалежність і займе належне їй місце серед европейських держав.

Своє прихильне ставлення до України автор виявляє скрізь у його цінній книжці. Ось, наприклад, в літаку, яким президент Буш з його почетом летів з Москви до Києва, Метлакові дали переглянути текст промови президента Буша, яка мала бути виголошена в Києві. Метлак, запізнавшись з текстом, радив, щоб президент Буш старався менше подобатись Ґорбачову, а друге, він зауважив те, що перед назвою „Україна" треба усунути родівник „the". Автор тексту промови доводив, що перед назвою „Україна" треба ставити артикль, бо пишеться „The United States of America". Як бачимо, той автор не розумів цієї справи.

Другий промовистий приклад прихильного ставлення Метлака до України: в часі бенкету після конференції в Будапешті, яка відбувалася незабаром після проголошення незалежности України в 1991 році, міністер закордонних справ Росії Андрей Козирєв взяв Метлака набік і виявив стурбованість з того приводу, що Україна проголосила свою незалежність. „Це велика подія вдома", сказав він, і спитав: „Що ми маємо робити?"

Метлак відповів: „На мою думку, Росія не має вибору. Якщо Україна проголосила незалежність, то Росія мусить визнати це, або вступити в боротьбу, якої і так не виграє, а тільки зробить велику шкоду Росії. Якщо це рішення українського народу, то нема способу зупинити його". І дальше Метлак пише: „Я наполегливо сказав, будьте ласкавими до українців так, як тільки можете. Не трактуйте їх так, як Ґорбачов трактував балтійців. Ви обоє (Росія і Україна) потребуєте співпраці в багатьох ділянках, але це буде можливим тільки тоді, коли Росія дійсно прийме незалежність України".

В кінці розмови Козирєв відповів: „Я знаю, що ви маєте рацію. Ми не маємо іншого виходу" (стор. 633).

Здається, що наведене прекрасно каже про те, що політична концепція Метлака дуже різниться від концепції тих американських дипломатів, які були архітектами політики поділу світу на сфери впливів суперпотуг, бо боялися, що з державами, які постануть на місці совєтської імперії, матимуть забагато клопоту.

Книжка Метлака — це великий і важливий твір, для якого автор впродовж довгих років наполегливо збирав матеріяли. Більшість з них — це першоджерельні матеріяли: кореспонденція, записки

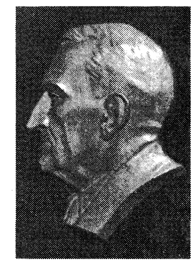
(Закінчення на стор. 3)

Роман Савицький, мол.

„Найкраща музика — філософія"

(До 30-ліття смерти Миколи Шлемкевича)

14-го лютого 1996 року сповнилось 30 років, коли його життя дійшло до останньої зупинки, а кілька днів пізніше дочасне спочило на кладовищі св. Ґертруди, м. Равей, Н. Дж. Для провідного філософа діяспори — вік 72 не був ще пізньою старістю. Цей визначний проповідник мав ще багато сказати, навіть плянував ще одну книгу. От Анрі Берґсон, мислитель Франції, яким захоплювався змолоду М. Шлемкевич, досяг 82-ох літ. Були й ще старші вчителі життя...

М. Шлемкевич
(портрет роботи невідомого мистця із Сновидова, західня Україна, 1967 рік).

Та суть не у віці. У роках 1964-65 М. Шлемкевич піднявся був вже на верхи життя і творчости. Його вихованець — журнал „Листи до Приятелів" тоді перейшов був тираж 1,500 — висока цифра в нашій еміґраційній дійсності. Це тим більше досягнення, коли зважити, що філософічні „Листи" від початку йшли без ілюстрацій, а поодинокі випуски (починаючи 1961 роком) сягали 80 сторінок.

Був це журнал чистої публіцистики, який красного письменства не друкував. Пригадаємо те, що це видання спиралось майже виключно на передплату. Були, правда, деякі пожертви на пресфонд. Між ними особливо світлий та символічний внесок — княжий дар від князя Церкви Патріярха Йосифа Сліпого.

Як відомо, біля „Листів" постало творче середовище провідних постатей тих часів. Йосип Гірняк називав був тоді Шлемкевича „совістю нашого часу" — узагальнення вже понадчасове. За успіхами свого побратима слідкував здалека Володимир Кубійович, якому друг Микола був тоді „одиноким приятелем" (власний вислів В. К.).

Рішучість та цивільну відвагу цього мислителя цінили не всі, але розуміли її найкраще власне актор Гірняк та енциклопедист Кубійович — два полюси мистецтва і науки. І дійсно, без такої сміливости не було б В-ва „Ключі", основаного М. Шлемкевичем ще в 1956 році, хоч без матеріяльних засобів, але вже на ширшій осі Ню Йорк—Торонто. Єдиним засобом спілки було ядро-стрільно української правди, до якої це видавництво було дослівним ключем.

Яку ж правду проповідував Микола Шлемкевич? Його абсолютною передумовою була воля й свобода. При такому „сіне ква нон" він іноді додавав ще й другу фразу, мовляв, „незалежність окуплюється вбогістю". Тут звучала вже автобіографічна нота та переживання особистого характеру. Тут гама хиталася між „дур" і „моль", між мажором та мінором. Перемагав звичайно мажор, бо за ним стояла правда й оптимізм, настроєний інтелектом. Цей факт глибоко розуміла найближча родина тата Миколи.

Для М. Шлемкевича не так важними були сильні слова, як сильні арґументи. Із таких позицій він виступав з гострою критикою совєтської системи. Вбачав бо у гаслах тої імперії наказну революційність, яка в дійсності представляла лиш заскорузлу догматику. Шлемкевич протиставив такій облудній дійсності ідею постійного ревізіонізму, тобто сталої перевірки становищ згідно із вічно новими умовинами життя та вимогами дня.

Кажуть, „наука є шуканням правди" і дехто навіть вважав М. Шлемкевича науковцем. Він ним не був, хоч його психологічна студія п. з. „Галичанство" має виразні наукові первні хай без бібліографічного апарату. Він прямував до правди своїм шляхом публіциста й вчителя життя. М. Шлемкевич, наскрізь соборний поглядами, прагнув створити „нове суспільство духа" понад гори і моря, які ділили український світ. Він сильно картав деяких багатіїв того світу, які лиш виблискували гладким тілом, але яких „дух гаснув в достатку".

У збереженому, до болю живому, звукозаписі великий промовець звертається до батьківщини, що не зазнала ні добробуту, ні людяности. Це голос не еміґранта, а отої „совісти нашого часу", яка відзивалась у репліці Й. Гірняка і яка возвеличувала землю рідну задушевними словами: „Україно — краю мучеників, колись прохатимемо прощення у тебе".

М. Шлемкевич мав чимало ворогів, але його приятелі працюють досі. Невтомний бібліофіл Мирослав Біґус (Торонто) поповнив про-

(Закінчення на стор. 3)

Мирослав Прокоп

ВАЖКІ ДОРОГИ „МАРІЧКИ"

I

Книгу спогадів Марії Савчин („Марічка"), яка у 1995 році вийша під назвою „Тисяча доріг" як 28-ий том серійних видань „Літопису УПА" (598 стор.), треба привітати як появу особливого значення. Це цінне надбання української мемуаристики періоду Другої світової війни і перших років безпосередньо після неї. В основному — це розповідь про справді виняткові, драматичні переживання молодої української жінки-революціонерки, члена ОУН і вояка УПА, учасника організованої визвольної боротьби українського народу проти тоталітарних систем німецького нацизму і московського комунізму. В такому пляні — це першоджерельне свідчення очевидця подій, цінний документ для українських і чужинецьких дослідників періоду нашої найновішої історії. І написано скромно, без самозвеличення.

Марія Савчин-Пискір („Марічка").

У спогадах Марії Савчин мова йде також про десятки і десятки інших учасників збройного підпілля, про рядових членів і провідників ОУН, про вояків і командирів УПА. При тому авторка виявляє напересічну пам'ять про людей, місця і події. А виступають ті персонажі на тлі дуже важких умов життя в підпіллі, у підземних бункрах, або живуть „леґально" з фальшивими документами і при зброї, або в постійному русі, в маршах, в лісах, у боротьбі проти переважаючих сил ворога. Це життя в межових ситуаціях, коли чи не кожний день ставить людину на межі життя і смерти, коли остання куля або ґраната часто стають єдиним засобом рятувати себе від полону і тортур.

Сценою, на якій це дійство відбувається, є західні області України, точніше, насамперед, т.зв. Закерзоння, головно Перемиська область, а далі Галичина, Волинь і Полісся, час — 1943–1953 роки. А було це важке для авторки десятиліття, і важкі були дороги, якими вона тоді ходила.

„Марічці" пішло на 16-ий рік, коли Німеччина напала на СССР і почалася німецька окупація України. В тому часі ОУН почала набір молодих людей для боротьби проти німецьких окупантів. Серед новобранців, точніше, серед юнацтва ОУН, опинилася також авторка. Перші два роки німецької окупації вона використала для завершення середньої освіти, але в той час також частково виконувала обов'язки зв'язкової, санітарної допомоги в рамках Українського Червоного Хреста (УЧХ), переписувала на друкарській машинці підпільні матеріяли.

Коли наближалася Червона армія і перехід фронтів, „Марічку" та інших дівчат приділили насамперед до сотні командира УПА Черника як зв'язкових і санітарок, а восени 1944 року вислали їх в Перемиську воєнну округу УПА, де авторка виконувала обов'язки повітового керівника УЧХ. Коли Червона армія перейшла на Захід, „Марічці" доручили перейти кордон між Перемишлем, який належав уже до Польщі, і Україною для нав'язання зв'язку з керівниками УГВР, Крайовим Проводом ОУН і командуванням УПА. Вона успішно виконала це завдання і тоді їй два рази пощастило втекти з рук енкаведистів, на яких вона напоролася раз у поїзді, вдруге — на селі.

Дальша доля Марії Савчин пов'язана з життям і працею Василя Галаси-Орлана, з яким вона одружилася в травні 1945 року. Тоді і аж до 1947 року Орлан був заступником провідника Закерзонського краю Ярослава Старуха-Стяга, а дружина Василя або жила з чоловіком у бункрі, де переписувала підпільні публікації, або давала лекції українознавства окремим воякам і підпільникам.

Восени 1945 року вона виїхала до містечка Єлєня Ґура близько польсько-німецького кордону, там зорганізувала зв'язкову станицю і знайшла собі тимчасову працю в польському забезпеченевому товаристві. На Різдво повернулася в Перемищину, пізніше на Лемківщину і там працювала в підпіллі. Тому що завагітніла, в листопаді переїхала до польського історичного місто Ґнєзно замешкала там у знайомих і в грудні 1946 року привела на світ сина. У травні наступного року її зустрічає велика трагедія: вона попадає в руки польської служби безпеки, рятується, вискакуючи з другого поверху через вікно, але дитина залишається в руках ворога. Другого сина авторка народила в жовтні 1948 року. Але живучи в підпіллі, вона і її чоловік не могли піклуватися дитиною, тому віддали її на виховання в добрі руки.

Восени 1947 року Орлан одержав від Тараса Чупринки доручення переїхати в Україну для підсилення провідних кадрів, послаблених більшовицькими бльокадами, і ці обов'язки він виконував два наступні роки, отже до 1949 року, коли Чупринка доручив йому перебрати провід північнозахідніх земель, себто Волині і Полісся.

(Продовження буде)

Н. Савицька є кандидаткою на нагороду Президента

Н. Савицька

Як інформують з бюра Президента для справ вибору найкращих учнів середніх шкіл в ЗСА, серед кандидатів цього року є українка, пластунка Надя Савицька, дочка Христини Савицької і інж. Юрія Савицького.

Кожного року вибирають в ЗСА 141 найкращих учнів, які закінчують середню школу і визначаються в науці, шкільних заняттях та у письмових завданнях, яких запрошують відтак до Білого Дому, отримати медалю з рук Президента.

В окремому письмі з Білого Дому повідомлено Н. Савицьку, що вона є вибрана із 2.5 мільйона учнів середніх шкіл в ЗСА до групи 2,600, які стали тепер кандидатами на відзначення президентом. Остаточне рішення хто із них осягне ту почесть зробить у квітні група визначних громадян ЗСА, в числі 30.

Н. Савицька кінчає середню школу Гантер коледжу в Ню Йорку і здобула у письмових іспитах до університету (SAT) оцінку 1,600 точок. Вона є заступником президента Студентської ради і співредактором шкільного журналу „The Observer". Вона від наймолодших років є пластункою, тепер членом 2-го Куреня юначок Пластової Станиці в Ню Йорку із ступенем вірлиці, а рівночасно працює новацькою виховницею. В 1993 році була обрана на Пластовій Оликівді гетьманівною. Вона є ученицею матуральної кляси Школи Українознавства при Товаристві „Самопоміч" в Ню Йорку і від першого року життя є членом 450-го Відділу УНС.

Н. Н.

У справі виставки

Амбасада України в ЗСА разом із Національною аграрною бібліотекою Департаменту сільського господарства ЗСА запланували організувати в амбасаді виставку п. з. „Вклад українців в сільське господарство ЗСА".

Ми знаємо, що цей вклад був досить вагомий. Тяжкою працею українські хлібороби-імігранти примножували багатство Америки. Варто згадати, що основою американських сортів хліба стала пшениця, що була завезена до ЗСА українськими переселенцями; професор В. Савицький, який працював до Другої світової війни в Інституті цукрового буряка в Києві, в повоєнні роки в Каліфорнії виростив односторовий цукровий буряк, що привело до докорінної зміни у способі його вирощування і різкого збільшення врожаїв.

Звертаємося до вас із проханням допомогти в організації цієї виставки своїми матеріялами: спогадами, документальними матеріялами, фотокартками, книгами, статтями, іншими експонатами, описом діяльности відомих вам осіб, які внесли значний вклад в розбудову аграрного сектора економіки ЗСА випрацюванням нових технологій, створенням високопродуктивних сортів або ефективною технікою, економічними дослідженнями, формуванням сільсько-господарського законодавства, підготовою спеціялістів тощо.

Заздалегідь вдячні вам за допомогу.

Ю. Щербак
амбасадор

„Ялинка" 13-го Відділу СУА в Честері

Після снігової завірюхи, при гарній погоді 21-го січня в Честері, Па. в залі церкви св. Духа відбулася „Ялинка", яку кожного року влаштовує 13-ий Відділ Союзу Українок ім. У. Кравченко. Імпрезу відкрила і нею проводила наймолодша членка Відділу Христя Плютта. Вона привітала присутніх священиків, заступницю голови СУА Наталію Даниленко і всіх гостей. Присутні відспівали „Бог Предвічний", а тоді о. парох Давид Клуні провів молитву. Опісля слідувала дуже вдала доповідь культ-освітньої референтки Ірини Назаревич про наші різдвяні традиції і велику ролю в них жінки і матері. Дальше діти, Андрійко і Христя Готшалк виголосили різдвяні віршики. По них членка Відділу Анна Візняк зложила всім новорічні віршовані побажання і продеклямувала різдвяний вірш. Потім відбулася вечеря, яка включала традиційні святвечірні страви.

Наталія Даниленко збагатила нашу програму своєю доповіддю про великі осяги і пророблену працю СУА за 70 років свого існування. Згадала перших видатних наших жінок: Олену Лотоцьку, Юлію Ярему, Ганну Чикаленко. СУА є основником Українського Музею у Ню Йорку. Від довгих років дає велику допомогу молоді північної Америки й інших країн, в останньому часі дає медичну допомогу Україні. Свою доповідь закінчила Н. Даниленко закликом до жінок ставати членками СУА.

Опісля заслухали ми коляду „Добрий вечір тобі, пане господарю", яку виконала сестра співачки Ніни Матвієнко — Валя. Знову виступила А. Візняк і розвеселила всіх рецептою на колач, укладу проф. С. Микити, прихильника нашого Відділу. На кінець всі колядували, а на сцені пишалася гарно прибрана й освічена ялинка.

Лідія Грабова

Святочна зустріч в Клюбі Емеритів в Чикаґо

Вже ввійшло в традицію Клюбу Емеритів при катедрі св. о. Миколая рік-річно влаштовувати святочно-різдвяну зустріч зі своїми членами і громадянством. Така імпреза відбулася в середу, 31-го січня ц.р. в присутності коло 90 осіб.

Імпрезу відкрив голова клюбу Андрій Козяк, який привітав Владик Михаїла Вівчара, ЧНІ, Іннокентія Лотоцького, ЧСВВ, представників каси „Самопоміч" Романа Мицика і Богдана Ватраля, всіх присутніх членів і гостей, передаючи рівночасно провадження товстмайстрові Василеві Камінському, який попросив Владику Вівчара провести молитву.

Колядою „Бог предвічний" розпочато імпрезу. Після молитви і благословення членки з кухонного відділу подали смачний обід, який цим разом спонзорувала Дирекція Українського Банку „Певність", за що предсідник від імені Управи зложив Дирекції щиру подяку.

Після обіду, Б. Ватраль склав привіт і побажання від каси „Самопоміч". Андрій Козяк прочитав різдвяне віншування, яке написав Мирослав Любінець.

Владика І.Лотоцький виголосив святочну доповідь на тему „Як виглядав Христос", цитуючи слова зі святого письма. Слідувала коляда „Бог ся раждає", яку проспівали усі присутні, а відтак деклямація Мирослави Баторфальве, яка продецитувала „І знов Різдво", слова Богдана Лепкого. Після цього пролунала знову коляда „Во Вифлеємі нині новина". Ірина Бараник віддеклямувала „На Свят-Вечір" Богдана Лепкого, а дальше йшла щедрівка „Добрий вечір". Різдвяний спомин-рецитацію виголосила Ярослава Іванишин. На закінчення Василь Камінський виголосив деклямацію „На річці на Йордані".

Щоб розвеселити присутніх Йосиф Богданик і Володимир Щебльовський відчитали гуморески. Всі виконавці імпрези одержали теплі оплески.

На кінець В. Камінський попросив до слова Владику М.Вівчара, який зложив привіт і побажав усім присутнім в новому році Божого благословення і кріпкого здоров'я.

Товстмайстер подякував Владикам і всім присутнім за участь, а членкам з кухонного відділу за смачний обід, і молитвою закінчено цю зустріч, що відбулася в теплій і товариській атмосфері.

Н. Ф.

Члени...

(Закінчення зі стор. 1)

на, додав він, не хотіла б бути ані буфером, ані мостом між НАТО і Росією, бо буфер дістає удари з обох сторін, а по мості кожний може пройхатись.

Ю. Єханурів розповів про хід приватизації: з 30,000 малих підприємств, які підлягають приватизації, понад 23,000 вже належать не державі, а новим власникам і до половини цього року мала приватизація має закінчитись. Щодо приватизації великих підприємств, згідно з Єхануровим, Тут справа рушилась минулого року і тепер, щотижня з'являється 60 акціонерних компаній на базі державних підприємств. Із 6,000 підприємств, які підлягають приватизації, доводив він, 4,000 вже продані. Але тут він підкреслив, що Уряд не хвалиться темпами приватизації, бо вони малі б бути швидші.

Єхануров також навів приклад різних поглядів населення на інвестиції з-за кордону. Рік тому, чужоземний інвестор викупив 80 відс. акцій одного підприємства в Україні. За цей час, виробництво підприємства зросло майже удвічі, 220 нових робітників було затруднено, їхні заробітні платні вищі середніх, вони навчились інакше працювати, підприємство дає допомогу колишнім своїм співробітникам-пенсіонерам. Але підприємства і його робітників не долюблює сусіднє населення, бо робітники підвищили ціни на ринках: у них більше грошей. Єхануров заявив, що вина тут за все ще діючою біюрократичною системою, яку Уряд намагається розбити.

У відповідь на запитання, Р. Шпек пояснив справу безробіття в Україні. Офіційно, сказав він, половина відсотка робочої сили є без роботи, а насправді ця цифра доходить до 20 відсотків, а у воєнно-промисловому комплексі до 30 відсотків. Але чи справді в Україні стільки безробітних? — запитав він. Наприклад, хтось приписаний в якійсь установі, де немає роботи і де не платять, а в той час він працює деінде, в тіньовій економіці, заробляє і не платить податків. Місячна заробітна платня в Україні за статистичними даними становить 60–70 дол., але аналіза споживання серед населення доводить, що ця сума мусить бути удвічі вища.

Ричард Мирфі, екзекутивний директор Українсько-американського дорадчого комітету, організував і ,відкрив круглий стіл на тему реформ і приватизації в Україні, а Пола Добрянська вела ним.

Книжка...

(Закінчення зі стор. 2)

розмов з визначними особами, нотатки з преси та інших засобів інформації. В окремих розділах автор пише про всі інші республіки Совєтського Союзу, де відбувалися процеси, які в кінці довели до розвалу совєтської імперії. В розділах про республіки подано велику кількість назв місцевостей, а ще більше осіб, з якими Метлак вів розмови.

Ця 836-сторінкова книжка Метлака має вартісні додатки і тому може придатися студентам політичних наук як певного роду посібник. Є в ній орієнтаційні географічні карти совєтської імперії і республік, які стали незалежними. Є опис добірної бібліографії і хронологічний список подій в СССР від 1985 до 1991 року. Є список осіб, що брали участь в подіях, описаних у тексті книжки, з поданням дат їхнього народження і становищ.

Метлак де в чому нагадує славного французького подорожника маркіза де Кюстіна. Цей, відбувши тримісячну подорож, написав у 1841 році книжку „Подорож по Росії", в якій дуже скритикував деспотизм царської Росії, а росіян скритикував за їхню відсталість. Близько сто років тому де Кюстін остерігав Европу від імперіялістичної захланности Росії і його перестoрога здійснилася після Другої світової війни, коли значна частина Европи опинилася під московським ярмом.

Захланність москаля від часу де Кюстіна по сьогоднішній день не змінилася. Коли американські журналісти спитали Раїсу Горбачову, що вона думає про відокремлення України від Союзу, то вона відповіла, що Совєтський Союз без України — це те саме, що людина без голови. Це виразно вказує на те, що московська людина доби соціялізму ні крихітки не змінилася від людини деспотичного царизму. Москалеві і далі нічого не каже факт, що громадянин маленького Монако живе краще від громадянина „широкої страни".

Правда, Метлак розкриває наготу совєтської імперії в делікатний спосіб, хоч, можливо, він не інакше думає про росіян, як думав маркіз де Кюстін, але сьогодні спосіб дипломатії достосований до сучасних вимог і Метлак дотримується цих вимог.

Історики, які схочуть написати правду про те, чому розпався Совєтський Союз, знайдуть у книжці Метлака прекрасний матеріял. Фактом є, що Совєтський Союз постав в наслідок всякого роду конфліктів, як в середині російської імперії, так і поза її межами, а розпався той Союз як закономірність через його нездатність до життя.

„Найкраща...

(Закінчення зі стор. 2)

відні архіви й бібліотеки України комплектами „Листів до Приятелів". Меткий історик Сергій Білоквінь вже вспів перевидати у Києві „Загублену українську людину" та збірник п. з. „Українська душа", наклади яких розійшлись буквально за кілька днів, майже не потрапивши в діяспору...

Давно колись, ще у своїй „вужчій батьківщині" — Галичині, молодий Микола нібито кинув свою першу любов — музику, бо вирішив посвятитись іншій красуні — філософії. Та він лише перестав студіювати музику, проте любити її не перестав ніколи. Відчував одночасно оба світи — музичний та філософічний. Він теж здійснював постійний напрямок в житті, якому на ймення — синтеза. Це було його улюбленим словом.

М. Шлемкевич — колишній піяніст, згадав одного разу таку синтезу в особі кля сичного мислителя Платона та його ж ідеї „золотої середини". Останній бо мав вислов вити старинним грекам дивну, але й глибоку істину: „Найкраща музика — філософія..."

Дочасне Миколи Шлемкевича спочило в гробі нюджерзького кладовища. Проте слава вчителя-мислителя, слава вірного служителя та ясного лицаря нашої культури перейшли вже в українську вічність.

Звернення

Наближається 70-та річниця трагічної смерти великого сина українського народу Симона Петлюри. В історії України мабуть не було такої національної постаті, на яку московсько-большевицький окупант і його яничари в Україні вилили стільки бруду, ненависти, лайки й оскаженілої люті.

В травні 1926 року ворожі кулі відібрали життя цього безприкладного борця за волю українського народу, але його ідеї і дороговкази залишились невмирущими. Вони є актуальні й сьогодні. Пригадаймо його слова докору на адресу фантазерів-романтиків, демагогів, наївних, амбітників та байдужих і шкурників, яких ще не бракує в Україні й сьогодні. Пригадаймо його заклик звільнитись від чаду-оп'яніння орієнтації на Москву. „Чим скоріше в нашім народі, він говорив, скристалізується почуття незалежности від Москви, тим скоріше ми матимемо самостійну Україну". Пригадаймо на ділі і його клич — „Нація більша за кляси, держава вища за партії".

Самостійна УКраїна сьогодні вже є, але оп'яніння орієнтації на Москву ще й сьогодні не вмерло. Український Національно-Державний Союз (УНДС) вірить, що громадські централі ЗСА проголосять травень 1996 року — місяцем Симона Петлюри. Вшанують цю трагічну річницю спеціяльними академіями й доповідями під кутом зору зміцнення державно-творчих сил в незалежній Україні, а українські церкви відслужать Панахиди.

Прийшов нарешті час для практичної підготови спорудження величавих пам'ятників в Києві і Полтаві та музею в пам'ять Симона Петлюри. Прийшов час і студій Петлюріяни — спадщини Симона Петлюри та його епохи УНР, цівілізовані народи шанують своїх героїв і провідників, увіковічнюють їх пам'ять та на їх ділах і подвигах формують і гартують сучасне й грядуче покоління.

Нехай живе вічна пам'ять і слава Симона Петлюри. Слава Україні!

Іван М. Саміиленко,
голова Централі УНДС

Петро Крамаренко.
голова Головної Управи УНДС ЗСА

ОДИН З КЕРІВНИКІВ передвиборчої кампанії Патрика Б'юкенена зрезигнував із свого становища, бо йому закинули, що він бував на зборах організованих білими расистами та провідниками крайніх правих. Леррі Претт на пресовій конференції у четвер, 15-го лютого, заперечивці всі оскарження та заявив, що це є нічим іншим, як очорненням кандидата П. Б'юкенена. Його припущення були підтверджені, коли суперники Б'юкенена почали вигребувати та цитувати мнимі коментарі Л. Претта проти жидів, чорних і гомосексуалістів.

Ділимося сумною вісткою, що 14-го лютого 1996 р. відійшов у вічність

бл. п.

ВОЛОДИМИР КОС

народжений 1914 р. в Комарному, колишній член Львівської Колеґії Адвокатів

ПОХОРОННА ВІДПРАВА відбулася 17-го лютого 1996 р. в українській православній церкві св. Михаїла в Міннеаполісі. Покійного поховано того ж дня на цвинтарі Sunset Cemetery.

В глибокому смутку залишились:

донька — ХРИСТИНА БРУС з чоловіком РОБЕРТОМ і дітьми КАТЕРИНОЮ і МИХАЙЛОМ
ближча і дальша родина в ЗСА й Україні

Друзі і приятелі

У глибокому горі ділимося сумною вісткою, що з Волі Всевишнього, по довгій і тяжкій недузі відійшов у вічність 19-го лютого 1996 року на 83-му році життя наш найдорожчий і незабутній МУЖ, БАТЬКО і ДІДУСЬ

бл. п.

МИКОЛА КАВКА-„МАМАЙ"

пластун, сен. керівництва, нагороджений за працю в Пласті орденом св. Юрія в золоті, член кур. УПС „Характерники", кооперативний діяч на рідних землях, політичний і громадський діяч, член ОУН і ОДВУ, довголітній секретар ЗУАДК і ОМУС у Філядельфії, Па.

Залишив в глибокому смутку:

дружину	— ВОЛОДИМИРУ ур. ШИЯН
дочку	— д-р ЗОРЯНУ-МАРІЮ з чоловіком ТОМОЮ
внуків	— МАРКА і
	— НАТАЛКУ
сестру	— МАРІЮ ЛИПЕЦЬКУ з чоловіком ОМЕЛЯНОМ і родиною в Україні
братову	— АННУ КАВКУ з родиною в Україні
кузенів	— МИКОЛУ КАВКУ з родиною
	— РОМАНА КОМАРНИЦЬКОГО
племінниці	— КАТРУСЮ і
	— МАРІЙКУ з родинами
тету	— МАРІЮ РІЗНИК
родини	— ЯЦКЕВИЧІВ
	— ШУТЕР
	— БЕДНАРСЬКИХ

ПОХОРОННІ відправи розпічнуться в п'ятницю 23-го лютого Панахидою в похоронному заведенні Насевичів при вул. Франклін і Бравн у Філядельфії, о год. 7:30 вечора, а в суботу 24-го лютого Служба Божа відбудеться о год. 11-ій ранку в українській католицькій катедрі Непорочного Зачаття, а відтак на український католицький цвинтар св. Марії на Факс Чейс, Па.

Замість квітів проситься складати датки на Пласт, або на Фонд Дітям Чорнобиля при Українському Золотому Хресті. Адреса родини: 2415 Devon Lane, Drexel Hill, Pa. 19026.

ШАНОВНІ ЧИТАЧІ!

Відгукуючися на заклик Екзекутивного Комітету УНСоюзу про зложення пожертви на видавничий фонд „Свободи" на покриття підвишки за поштову пересилку газети, ви можете свої пожертви складати у вашого секретаря відділу, або посилати прямо до адміністрації „Свободи" на адресу:

30 Montgomery St., Jersey City, N.J. 07302

Окружний Комітет Відділів УНСоюзу
НЮ ЙОРК, Н.Й.
повідомляє, що

РІЧНІ ЗАГАЛЬНІ ЗБОРИ
— відбудуться —
в п'ятницю, 8-го березня 1996 р. о год. 6:30 веч.
в Домівці Товариства „Самопоміч"
98 Second Avenue, New York, N.Y. 10003

У загальних зборах зобов'язані взяти участь, з рішаючим правом голосу: Члени Управи Окружного Комітету, Конвенційні Делегати, та по два делегати наступних Відділів:

5, 6, 8, 16, 19, 86, 130, 158, 184, 194, 200, 203, 204, 205, 212, 256, 267, 293, 325, 327, 361, 433, 450, 455, 489.

Гостей, Членів Українського Народного Союзу радо вітаємо.

У нарадах візьмуть участь:
Марта Лиско, секретар УНС
Іван Винник, контролер УНС
д-р Іван Флис, поч. член Гол. Уряду УНС
д-р Ярослав Падох, поч. член Гол. Уряду УНС
Марія Душник, поч. член Гол. Уряду УНС

за УПРАВУ ОКРУГИ
д-р Василь Лучків, *голова*
Надія Савчук, *секретар* Іван Хома, *касир*

ПОЧЕСНІ ГОЛОВИ ОКРУГИ:
д-р Іван Флис Микола Хоманчук

НАПЕРЕДОДНІ 7-ої річниці виведення совєтських військ з Афганістану в Москві відбулася пресова конференція депутата Державної думи генерала Боріса Ґромова, колишнього командуючого 40-ою армією — однією з тих, що здійснили варварське вторгнення на афганську землю. Б. Ґромов сказав, що крізь афганську бойню пройшло понад 800,000 совєтських вояків і старшин. В одній тільки 40-ій армії жертви становили понад 13, 000 осіб, понад 50,000 ранено, а 70,000 перехворіли різними хворобами, пов'язаними з умовами війни на чужій території. На думку генерала, совєтські керівники на чолі з Міхаїлом Ґорбачовим після виведення у 1989 році військ „кинули Афганістан напризволяще і тому невдовзі дістали Таджикістан, куди тепер вкладається ще більше людських і фінансових ресурсів, ніж в афганську війну". Заторкнувши тему сьогоднішньої російсько-чеченської війни, генерал Б. Ґромов визнав, що з усіх семи чи восьми проєктів закінчення цієї війни ефективним є лише один — негайне виведення російських військ з Чечні.

ПАРЛЯМЕНТ ЛИТВИ затвердив декрет президента Альґірдаса Бразавскаса про призначення новим прем'єр-міністром країни 60-річного Ляврінаса-Міндавґаса Станкявічюса. Дотепер він був міністром у справах економічних реформ. Попереднього прем'єра, Адольфаса Шлежявічюса, парлямент змусив до резиґнації 8-го лютого, після того, як стало відомо,що він забрав гроші зі свого конта, довідавшись, користуючись урядовими джерелами, про скоре банкрутство того банку. А. Шлежявічюс водночас очолював правлячу Демократичну партію праці Литви. Спостерігачі передба-чають, що Л. Станкявічюс перебере також і лідерство у партії.

ВСІ УКРАЇНСЬКІ ДІТИ ДО УКРАЇНСЬКИХ ШКІЛ!

УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ СОЮЗ
проголошує

ПРИДІЛ СТИПЕНДІЙ
НА АКАДЕМІЧНИЙ РІК 1996/1997

Згідно з рішенням Стипендійної Комісії у червні 1988 року

а) Стипендії будуть признані тільки для UNDERGRADUATE СТУДЕНТІВ визнаних каледжів та університетів (які студіюють для одержання свого першого ступеня бакалявра) і для ҐРАДУАНТІВ СЕРЕДНЬОЇ ШКОЛИ, які будуть прийняті до каледжу чи університету в часі виплати стипендії. Студенти зі закінченим ступенем бакалявра не можуть складати подання.
б) Студент-аплікант мусить бути АКТИВНИМ ЧЛЕНОМ УНСОЮЗУ (платить вкладку) принайменше ДВА РОКИ при кінці березня того року в якому вносить своє подання на стипендію.

Основи признання стипендій:
1. фінансова потреба
2. предмет студій.
3. студійні досягнення
4. активність в українському громадському, а зокрема студентському житті.

До канцелярії УНСоюзу треба прислати НЕ ПІЗНІШЕ ЯК:
31-го березня 1996 р. — виповнений, підписаний і датований ФОРМУЛЯР
1-го травня 1996 р. — всі ДОКУМЕНТИ вимінені в аплікації і ФОТОЗНІМКА.

Прохання про стипендію на 1996/97 рік треба складати на формулярах, які можна отримати, пишучи на адресу:

UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION, INC.
Attn.: Scholarship Committee
30 Montgomery Street ♦ Jersey City, N.J. 07032

ПОДІЇ

ЗБОРИ КРЕДИТІВКИ У ПАССЕЙКУ

Пассейк, Н. Дж. — Місцева Федеральна Кредитова Кооператива „Самопоміч" на Кліфтон-Виппані-Пассейк, Н. Дж. влаштовує Річні загальні збори, які відбудуться у неділю, 25-го лютого, в Українській Централі, 240 Говп аве. в Пассейку. Початок о 3-ій год. після полудня.

ВЕЧІР В ПОШАНУ ПАТРІЯРХА Й. СЛІПОГО

Ірвінґтон, Н. Дж. — Українське Патріярхальне Товариство, делеґатура в Нюарку і околиці, влаштовує святочний вечір з нагоди 104-ої річниці від дня народження Патріярха Йосифа Сліпого. З доповіддю на тему „Ідеї Патріярха Йосифа і їх здійснення на Патріяршому Соборі УГКЦ у 1996 році" виступить голова УПТ інж. Олександер Пришляк.

Вечір відбудеться у неділю, 25-го лютого, в Українському Народному Домі, 140 Проспект аве., Ірвінґтон, Н. Дж. Початок о 3-ій год. після полудня. Після доповіді — запити і дискусія.

✻ РОЗШУКИ ✻

РОЗШУКУЄ

Цебенко (Марущак) Марія 1931 року нар. розшукує рідну сестру **МАРУЩАК КАТЕРИНУ** род, 1925 року в селі Арламів (Польща), яка була вивезена в 1943 р. до Німеччини. Прошу зголоситися: Україна, Львівська обл. м. Добромиль, вул. Івана Франка 4. Або телефонувати

(718) 499-1681 Дара

Родина Сойка з України пошукує свого родича **ЮРІЯ СОЙКУ** зі Львова, який виїхав на еміґрацію у 1941 році. Інформації прошу слати на адресу:

Luba Zaharkevich
154 Mullock Rd
Port Jervis, N.Y. 12771

✻ FUNERAL DIRECTORS ✻